

Романська Валерія Ігорівна,

здобувач вищої освіти магістратури спеціальності «Правоохоронна діяльність» ІЗДН Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Комаринська Юлія Борисівна,

професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНИМ КРИМІНАЛЬНО-ПРОТИПРАВНИМ ПРОЯВАМ

Штучний інтелект (ШІ) – це галузь, що розробляє програми та алгоритми, які дають комп'ютерам здатність виконувати завдання, що вимагають людського інтелекту, і є потужним інструментом для підвищення ефективності правоохоронних органів та забезпечення громадської безпеки. У цій сфері ШІ застосовується для прогнозування кримінальної протиправності (аналізуючи історичні дані для передбачення місць і часу вчинення кримінального правопорушення), аналізу об'ємних даних (швидка обробка неструктурованої інформації), розпізнавання обличчя та об'єктів через відеоспостереження, автоматизації рутинних завдань у розслідування.

Проте, впровадження ШІ вимагає вирішення етичних викликів, пов'язаних з упередженістю алгоритмів, захистом приватності громадян та забезпеченням прозорості (підзвітності) прийнятих рішень. Відтак О.І. Зачек, Ю.І. Дмитрик та В.В. Сенік зазначають, що «штучний інтелект може служити для поліпшення ефективності функціонування правоохоронних органів та забезпечення громадської безпеки. Наприклад, його використання може допомогти відстежувати порушників та злочинні групи, визначати їх місцеперебування, аналізувати відео- та аудіозаписи, встановлювати взаємозв'язки між різними злочинами та правопорушниками тощо. Також штучний інтелект може використовуватись для аналізу текстової та мовної інформації у процесі проведення профілактичних заходів та здійснення як відкритих, так і конфіденційних слідчих дій» [1, с. 149].

Системи інтелектуальної безпеки, які використовують відеоспостереження на основі відеокамер із штучним інтелектом, можуть ефективно попереджувати кримінально-протиправні прояви та терористичні атаки, що в свою чергу може призводити до значного зниження рівня кримінальної протиправності в середньому [2, с. 83].

Також можемо зазначити, що штучний інтелект можливо використовувати в якості нового та потужного інструменту для боротьби із кримінальними правопорушеннями у сфері економіки. Адже він може виконувати завдання, які зазвичай вимагають інтелектуальної праці людини. Застосування штучного інтелекту у сфері боротьби з економічними кримінальними правопорушеннями передбачає використання алгоритмів, машинного навчання та аналізу великих обсягів даних для виявлення шаблонів, аномалій та незвичайних поведінкових моделей, які можуть вказувати на можливі порушення. О. І. Зачек, Ю. І. Дмитрик та В. В. Сенік також окреслюють, що «в світовій практиці існує низка прикладів успішного впровадження штучного інтелекту в правоохоронну сферу. Наприклад, у Сполучених Штатах Федеральне Бюро Розслідувань (FBI) використовує штучний інтелект для ідентифікації правопорушників на відео з камер спостереження в режимі реального часу. Завдяки штучному інтелекту агенти FBI можуть аналізувати об'ємні дані для виявлення правопорушників і прогнозування часу та місця наступного злочину. У Великобританії поліція використовує штучний інтелект для аналізу соціальних мереж та інших відкритих джерел інформації, щоб виявляти можливі загрози національній безпеці. У Німеччині поліція використовує штучний інтелект для виявлення фінансових злочинів. Аналітичні системи штучного інтелекту автоматично обробляють об'ємну фінансову інформацію і виявляють можливі ознаки фінансових правопорушень, таких як відмивання грошей, корупція та шахрайство»[1, с. 149–150].

З оглядом на вище окреслене, можемо стверджувати, що використання штучного інтелекту є перспективним для пошуку і аналізу інформації, розслідування економічних правопорушень і запобігання їм.

У Бюро економічної безпеки України працюють над розробкою нейронної мережі з використанням штучного інтелекту. Застосування такої мережі дозволить прогнозувати ситуації та ризики в сфері економічної діяльності [3].

Один із потужних та складних систем штучного інтелекту на сьогодні – це ChatGPT (Generative Pretrained Transformer), розроблений компанією OpenAI. Ця система здатна виконувати різноманітні завдання, такі як розпізнавання мови, розуміння запитань, формування відповідей, генерація тексту, музики і т. д. Завдяки цим можливостям ChatGPT може бути використаний для боротьби зі злочинністю на різних рівнях і в різних контекстах. Проте існують незаконні способи використання ChatGPT. Наприклад, створення текстів для обману або фішингових сайтів, коли штучний інтелект прикидається конкретною особою та наслідує її стиль спілкування. Також може відбуватися створення шкідливого коду, коли злочинці обходять встановлені розробниками обмеження, розкладаючи завдання на окремі частини та використовуючи ChatGPT для збору цих частин у шкідливу програму. Злочинці також можуть запитувати поради від ChatGPT щодо скоєння злочинів та уникнення покарання. Однак ChatGPT приносить як позитивний, так і негативний вплив: злочинці з легкістю обходять вбудований розробниками захист, наприклад, обмеження на створення шкідливого коду. Для цього вони просто розбивають завдання на кілька частин, щоб запити виглядали безпечно. Після цього, використовуючи інструкції від самого ChatGPT, вони збирають ці частини в одну програму. Навіть ті, хто не володіє навичками програмування, можуть створювати віруси для своїх потреб, використовуючи ChatGPT як інструктора [1, с. 150].

Підсумовуючи, слід відзначити, що в Україні існує потенціал для успішного розвитку штучного інтелекту. Однак для досягнення цієї мети необхідно продовжувати працювати над підвищенням кваліфікації фахівців і залученням додаткових фінансових ресурсів для розроблення та впровадження інноваційних рішень.

Також важливо посилити увагу на вирішенні етичних питань, пов'язаних з використанням штучного інтелекту. Для цього необхідно розробити відповідне законодавство, яке визначатиме правила використання технологій штучного інтелекту в різних сферах, забезпечуючи захист особистої інформації та запобігаючи нерівності на основі алгоритмів штучного інтелекту. Дослідження ролі штучного інтелекту в боротьбі із кримінальними проявами у сфері економіки вказує на перспективність та значущі можливості використання цього нового інструменту для підвищення ефективності

правоохоронних заходів. Штучний інтелект, завдяки своїй здатності збирати, аналізувати та інтерпретувати величезні обсяги даних, відіграє ключову роль у виявленні, прогнозуванні та запобіганні кримінальним правопорушенням в сфері економіки. Його здатність автоматично аналізувати та взаємодіяти із складними економічними даними дозволяє вчасно виявляти аномалії, шаблони та незвичайні поведінкові моделі, які можуть свідчити про можливі протиправні дії. Більше того, штучний інтелект може використовувати алгоритми для автоматичного визначення ризикових областей та надавати рекомендації щодо запобігання фінансовим махінаціям та іншим економічним кримінальним правопорушенням.

Список використаних джерел

1. Зачек О.І., Дмитрик Ю.І., Сенік В.В. Роль штучного інтелекту в підвищенні ефективності правоохоронної діяльності. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ, № 3. 2023. С. 148–156.

2. Бугера О.І. Використання штучного інтелекту для запобігання злочинності. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Том 32(71). № 6. 2021. С. 82–86.

3. Бюро економічної безпеки України. Офіційна веб-сторінка. URL: <https://esbu.gov.ua/> (дата звернення 20.12.2023 р.).

Руденко Поліна Олексіївна,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавра
Навчально-наукового експертно-
криміналістичного інститут НАВС
Науковий керівник:

Комаринська Юлія Борисівна,

професор кафедри криміналістики та
судової медицини Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОРЕКЦІЇ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНЬОГО ПОТЕРПЛОГО

Термін «психологічна корекція» з'явився на початку 1970-х років і був пов'язаний з проблемою сексуального насильства в США і Європи.